

Оцінку ключових суттєвих ознак щодо категоріальності поняття “знання” було здійснено на основі визначення поняття “категорія”. “Категорії (грец. *katēgoría* – вислів; ознака), найбільш загальні і фундаментальні поняття, що відображають суттєві, найбільш загальні властивості й відносини явищ дійсності і пізнання” [4]. Отже, виходячи з наведеного визначення поняття “знання” можна визначати як категорію, бо воно є, по-перше, загальним і фундаментальним; по-друге, йому притаманні суттєві властивості; по-третє, в ньому відображаються економічні і соціальні відносини, що дає підставу характеризувати знання як соціально-економічну категорію.

Оцінювання ключових суттєвих ознак відносно предметної області дослідження припускає зіставлення ознак з межами предметної області за такими принципами:

- людина є основним носієм знання, а знання, в свою чергу, невід’ємне від людини;
- використання знання людини відбувається в межах інститутів, до яких вона належить, у нашому випадку – це виробнича організація;
- знання людини в процесі трудової діяльності в межах виробничої організації перетворюється в специфічний товар і комерціалізується в процесі створення нового знання – економічної цінності – коли воно потрапляє в ринковий обіг;
- знання людини має соціальну природу і є продуктом єдності суспільно-економічних і політичних відносин.

Сформульовані принципи дозволили виділити з наведених у табл. 1 ключових суттєвих ознак по кожному підходу такі: продукт освіти; специфічний, унікальний інтелектуальний ресурс людини; продуктивна сила, засіб праці, націленість на дію і результат; специфічний товар; невід’ємність від свого власника та носія-людини; соціальна природа як продукт суспільно-економічних і політичних відносин.

Таким чином, взяті разом вищенаведені суттєві ознаки відображають концептуальне бачення поняття знання людини у виробничій організації. Виходячи з цієї посилки даємо таке його визначення: “Знання людини” – це соціально-економічна категорія, яка виражає соціально-економічні відносини у виробничій організації, набуває соціальної природи як продукт суспільно-економічних і політичних відносин, є продуктом освіти, специфічним, унікальним інтелектуальним ресурсом людини, специфічним товаром, характеризується невід’ємністю від свого власника та носія-людини, використовується в економічній діяльності як продуктивна сила та засіб праці, має націленість на дію та результат і завдяки цьому впливає на зростання доходів (заробітків) свого власника.

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямку. Таким чином, представлене розуміння поняття “знання” як соціально-економічної категорії в єдності його носія-людини та економічного результату має принципове значення, оскільки дозволяє розглядати знання як стійке соціально-економічне явище, як постійно відтворювану якість, втілену в людину. Отже, надається підстава для визначення таких принципових положень. По-перше, знання – це не просто сукупність зазначених суттєвих ознак, а сформований та накопичений певний запас інтелектуального ресурсу людини. По-друге, цей запас належить людині і невід’ємний від неї. По-третє, це такий запас, який використовується для одержання нового знання у формі економічних цінностей і тим самим комерціалізується у ринковому обігу. По-четверте, використання знання закономірно приводить до зростання заробітків (доходів) його власника. По-п’яте, зростання доходів стимулює подальше набуття нових знань. Визначення категорії “знання” має практичне значення у розгортанні в організаціях такої нової функції менеджменту, якою є менеджмент знань. Впровадження в діяльність організації цієї функції потребує подальших теоретико-методологічних досліджень.

Література

1. Стюарт Томас А. Интеллектуальный капитал. Новый источник богатства организаций / Т.А. Стюарт; пер. с англ. В. Ноздриной. – М.: Поколение, 2007. – 368 с.
2. Друкер П. Эффективное управление / П. Друкер; пер. с англ. М. Котельниковой. – М.: Астрель; АСТ: Ермак, 2004. – 284 с.
3. Мильнер Б.З. Управление знаниями в корпорациях. Учебное пособие / Б.З. Мильнер, З.П. Румянцева, В.Г. Смирнова, А.В. Блиникова; под ред. Б.З. Мильнера]. – М.: Дело, 2006. – 304 с.
4. Советский энциклопедический словарь. – М.: Советская энциклопедия, 1979. – 1600 с.

УДК 330.322(447)

О. В. ІВАНЮК

Хмельницький національний університет

ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ ЯК ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ

Розглянуто основні методи оцінки інвестиційної привабливості на рівні підприємства. Запропоновано сучасні підходи оцінки інвестиційної привабливості підприємства, що ґрунтуються на максимізації індивідуальних оцінок аналітичних показників підприємств й вибору екстремальних показників оцінки інвестиційної привабливості.

The main methods of assessment of investment attractiveness are investigated at the enterprise level. The contemporary approaches to the estimation of the enterprise investment attractiveness have been suggested. They are

based on the maximization of the enterprise individual calculations of analytical indices and the use of the extreme integral indices of investment attractiveness.

На сьогодні інвестиції, як фінансовий інструмент залучення капіталу, є невід'ємною складовою існування сучасного суспільства та домінуючим фактором економічного зростання переважної більшості країн світу. Слід зазначити, що сам процес інвестування спричинений нерівномірністю розподілу фінансових ресурсів як в розрізі світового господарства, так і господарства окремої країни. Тобто, світове суспільство поділено на дві нерівні частини: одна складається з суб'єктів економіки, які мають надлишок капіталу та прагнуть його вигідно вкласти, інша – з осіб, яким, навпаки, не вистачає власних коштів для організації бізнесу, розширення та модернізації виробництва тощо. При цьому необхідно відзначити, що в середині кожної групи існує жорстка конкуренція. Так, потенційні інвестори змагаються за найбільш економічно-вигідний інвестиційний проект, тоді як ті, хто прагне залучити кошти ведуть боротьбу за найкращі умови отримання інвестицій.

Активну участь в конкурентній боротьбі на міжнародному інвестиційному ринку бере й Україна. Адже, вона, як країна, що розвивається, потребує значних фінансових ресурсів для реформування, модернізації та реструктуризації економіки країни загалом та окремих її галузей зокрема.

Зважаючи на інтернаціоналізацію процесу інвестування, все частіше на заваді реалізації конкретних бізнес ідей стає незнання міжнародних вимог та стандартів, а також відсутність у потенційного інвестора достовірної оперативної інформації про конкретний об'єкт інвестування, зокрема, його основні переваги та недоліки.

Сьогодні з метою вирішення даної проблеми ведуться активні дослідження експертними групами відомих рейтингових агентств, консалтингових компаній, аналітичних видань, Світового економічного форуму тощо щодо розробки універсальних методологічних підходів до оцінки інвестиційної привабливості підприємства як безпосереднього об'єкта інвестування, які задовольнятимуть вимогам як вітчизняних, так й іноземних інвесторів, та враховуватимуть кількісні та якісні характеристики, а також формальні та неформальні зв'язки з зовнішнім середовищем.

Крім того, як вже зазначалося, для інвестора важливе значення має оперативність інформації. Сьогодні значна кількість великих економічних видань та консалтингових компаній регулярно відслідковують інформацію про стан національних та регіональних інвестиційних комплексів на основі публічних джерел та рейтингів інвестиційної привабливості країн та регіонів, які регулярно презентують Standard & Poor's, Moody's Investors Service і Fitch IBCA. На території України аналізом інвестиційної привабливості в регіональному аспекті займається Державний комітет статистики, Інститут Реформ, аналітична група "Експерт Україна" тощо. При цьому всі вони використовують різні підходи до оцінки інвестиційної привабливості, використовуючи неоднорідні групи показників, тож, іноді результати їх досліджень неможливо співставити. Так, в Європі кількість показників, які враховуються при оцінці привабливості інвестиційного клімату коливається від 9 в журналі "Euromoney" до 381 у працях Швейцарського інституту менеджменту [9]. В свою чергу, велика кількість різного роду рейтингів інвестиційної привабливості, які, часом, суперечать один одному, замість того аби сприяти процесу прийняття рішення, навпаки, ще більше його ускладнюють, адже тепер потенційний інвестор має для себе визначити, якій інформації довіряти. Зважаючи на це, сьогодні є нагальна потреба в узгодженні існуючих підходів та розробці універсального єдиного підходу до оцінки інвестиційної привабливості, який буде актуальний як на міждержавному рівні, так і в розрізі окремої країни.

Метою статті є дослідження існуючих підходів вітчизняних та іноземних вчених-економістів щодо визначення такого поняття як "інвестиційна привабливість", розглянути основні напрямки його застосування; визначити базові групи факторів, які впливають на інвестиційну привабливість будь-якого підприємства; розробити рекомендації щодо удосконалення методологічного апарату, який найчастіше використовується при аналізі інвестиційної привабливості з урахуванням інтересів всіх учасників інвестиційного процесу.

Провівши огляд досліджень, які ведуться вітчизняними та іноземними вченими в цій сфері аналізу "інвестиційної привабливості" можна зробити висновок, що на сьогодні єдиного визначення цього поняття не існує [7, 8, 10]. В широкому розумінні інвестиційна привабливість – це справедлива кількісна і якісна характеристика зовнішнього і внутрішнього середовища об'єкта потенційно можливого інвестування [10].

Зважаючи на те, що рівень інвестиційної привабливості, як результат комплексної об'єктивної оцінки, значною мірою впливає на процес прийняття рішення як інвестора, так і особи, яка потребує інвестицій, деякі вчені-економісти, пропонують розглядати інвестиційну привабливість в поєднанні з ефективністю інвестицій та інвестиційною діяльністю: "ефективність інвестицій визначає інвестиційну привабливість, а інвестиційна привабливість активність інвестиційної діяльності"[16]. Так як, рівень ефективності інвестицій при прийнятті рішення щодо інвестування має вирішальне значення для інвестора, а обсяг інвестицій та умови, на яких вони надаються, є дуже важливими для особи, яка прагне їх залучити, можна зробити висновок, що інвестиційна привабливість – це результат узгодження інтересів учасників інвестиційного процесу.

При цьому, ефективність інвестицій – слід розглядати як підприємницький прибуток суб'єкта економіки, який прагне залучити капітал. Зокрема, він включає винагороду за ризик та підприємницький талант [3]. Ефективність інвестиційної діяльності – це підприємницький прибуток інвестора.

Інші складності аналізу інвестиційної привабливості пов'язані з визначенням та аналізом чинників зовнішнього середовища, які можуть вплинути на рівень інвестиційної привабливості.

Інвестиційну привабливість слід визначати як комплекс різноманітних факторів, перелік і вага яких може змінюватись залежно від цілей інвестора; виробничо-технічних особливостей підприємства, у яке інвес-

туються кошти; економічного розвитку підприємства у минулому, на теперішній час, а також очікуваного у майбутньому економічного розвитку.

Приймаючи рішення про вкладання капіталу у той чи інший інвестиційний об'єкт, інвестор розглядає інвестиційну привабливість комплексно. Інвестору необхідно враховувати забезпечення високої привабливості на всіх етапах інвестиційних рішень, від вибору країни – реципієнта – до визначення конкретного інвестиційного проекту. Звідси очевидно, що інвестиційна привабливість має агрегований характер: нижчий рівень привабливості є складовою вищого рівня. А відтак усі рівні інвестиційної привабливості взаємопов'язані. Інвестиційна привабливість визначається досягненням компромісу інтересів між інвестором і реципієнтом інвестицій [17, с. 254].

Для інвестора важливо, щоб висока привабливість забезпечувалась на всіх етапах прийняття інвестиційних рішень (0): від вибору країни-реципієнта – до визначення конкретного інвестиційного проекту і навпаки.

У зв'язку з цим, більшість дослідників дотримуються думки, що інвестиційна привабливість має розглядатися як багаторівнева система (0, 10). Тобто, з цієї точки зору, інвестиційна привабливість – це сукупність суб'єктивних та об'єктивних умов, що сприяють або перешкоджають процесу інвестування на макро-, мезо- і мікрорівнях економіки [7].

Методичні дослідження інвестиційної привабливості мають ґрунтуватись на логіці інвестиційних рішень, яка передбачає вкладення коштів там, де сприятливіші умови інвестування. Оскільки ідеальних умов у реальній практиці не буває, такі рішення приймаються, як правило, шляхом вибору більш прийнятних варіантів серед сукупності можливих.

У сучасних умовах при аналізі інвестиційної привабливості використовують, переважно, експертно-рейтинговий підхід [2, 7], саме його в своїй роботі досить широко використовують такі відомі світові рейтингові агентства як Standart&Poors, Moody's та Fitch IBCA. Алгоритм проведення аналізу є досить універсальний та складається з наступних етапів:

- визначення чинників (критеріїв), які на думку експертів, формують інвестиційну привабливість та впливають на її рівень.

- експертна оцінка ступеня значущості кожного з цих чинників або визначення їх вагових коефіцієнтів.

- підбір показників, які на думку експертів, найбільш повно розкривають чинники (критерії), що формують інвестиційну привабливість. Ці показники можуть бути як рівнозначними, так і нерівнозначними. За умови їх нерівнозначності, проводиться експертний аналіз ступеня значущості кожного з цих показників.

- проводиться розрахунок всіх необхідних показників, якщо показники неоднорідні їх значення формалізують.

- отримані результати зводяться в відповідні групи, при цьому, за необхідності, вони коригуються на відповідний ваговий коефіцієнт.

- отримані результати є поточною оцінкою того чи іншого чинника.

На наступному етапі можна піти двома шляхами:

- отримані результати, коригуються на відповідні вагові коефіцієнти та зводяться в єдиний інтегральний показник – ранг, значення якого дає нам уявлення про рівень інвестиційної привабливості об'єкта дослідження. Слід зазначити, що в залежності від механізму згортки показників, рангове значення матиме різний вигляд. Тож, необхідною умовою є відповідність цього рангового значення певній рейтинговій шкалі, яка дозволить розшифрувати отриманий числовий результат та зробити відповідні висновки. В даному випадку не проводиться аналіз рівня якості кожного з критеріїв, дослідників цікавить лише остаточний висновок щодо рівня інвестиційної привабливості. Зазвичай, такий механізм використовують для того аби дізнатися поточну ситуацію щодо об'єкта інвестування. Ця методика не передбачає подальший поглиблений аналіз з метою визначення та усунення факторів, що обмежують інвестиційну привабливість об'єкта дослідження .

- визначається рівень якості – ранг кожного критерію, а потім зважаючи на його значимість робиться узагальнений висновок щодо рівня інвестиційної привабливості об'єкта дослідження в цілому. В цьому випадку рейтингова шкала розробляється як для узагальненого значення, так і для кожного критерію окремо. Використання такого механізму дозволяє розкласти інвестиційну привабливість об'єкта дослідження на основні складові та проаналізувати якість кожної з них окремо. Це дає можливість визначити, що саме обмежує подальший розвиток об'єкта та негативно впливає на рівень його інвестиційної привабливості, а також проаналізувати можливі перспективи щодо зміни рівня інвестиційної привабливості.

Отже, в результаті ми отримуємо значення, яке може варіюватися в межах певної шкали. При цьому, основним чином, використовують такі економіко-математичні методи якісного та кількісного аналізу як методи середньої геометричної та її модифікації, відстаней з використанням Евклідової метрики, бінарної композиції, послідовної дихотомії, логічних функцій [15].

При використанні цього підходу різними аналітичними групами основні суперечності виникають на перших чотирьох етапах, адже вибір чинників, показників, які їх характеризують, а також визначення рівня їх значущості має ситуативний характер і значною мірою залежить від кваліфікації та думки експертів.

Основними недоліками цього підходу є:

- проблема формалізації – будь-яка оцінка має бути виражена кількісно (цифрах, балах, рейтингових таблицях). Це часом досить важко зробити з якісними показниками;

– проблема узгодженості думки експертів та оцінка її адекватності. Слід зазначити, що чим більше в процесі аналізу використовується показників тим важче узгодити думки експертів;

– проблема обґрунтування обраних показників, вагових коефіцієнтів, методів згортки тощо;

– проблема наочності та зрозумілості отриманих результатів;

– проблема недооцінки об'єкта інвестування, неврахування прихованого потенціалу та можливий сприятливий ефект цільового вкладання коштів.

Для аналізу інвестиційної привабливості в поєднанні з експертно-рейтинговими методами, досить часто використовують параметричний аналіз. Він проводиться шляхом зіставлення конкретного об'єкта інвестування з еталоном чи іншими однорідними об'єктами через певні параметри діяльності. Цей підхід використовують у тому випадку, коли інформація про рівень інвестиційної привабливості потрібна для розробки інвестиційної стратегії [7].

Зручність параметричного аналізу полягає в тому, що він дозволяє більш детально, ніж це можливо за допомогою експертно-рейтингових методів, диференціювати між собою близькі за фінансово-економічними та виробничими показниками об'єкти. Цей підхід можна звести до реалізації наступних етапів:

- визначення групи об'єктів, які будуть порівнюватися між собою або з еталоном;
- вибір однієї чи декількох ознак, за якими будуть порівнюватись об'єкти;
- вибір та обґрунтування методу співставлення;
- встановлення обов'язкових умов потенційного інвестора та формування відповідних обмежень;
- встановлення обов'язкових умов особи, яка прагне залучити інвестиції, та формування відповідних обмежень;
- порівняння об'єктів за обраними ознаками з урахуванням сформованих обмежень;
- встановлення рівня інвестиційної привабливості об'єкта як результат порівняння.

Цей підхід є дуже зручним та дієвим, коли необхідно встановити відмінності між однорідними об'єктами в середині невеликої групи. Крім того, його можна використовувати під час дослідження динаміки розвитку об'єкта інвестування.

Основний недолік параметричного аналізу полягає в тому, що чим більша кількість об'єктів, тим складніше їх порівняти. Крім того, як вже зазначалось, на його основі можна проаналізувати лише більш-менш однорідні об'єкти.

На мою думку, усунути зазначені вище недоліки існуючих методів аналізу інвестиційної привабливості, можна шляхом застосування в процесі дослідження нечітко-множинного підходу. Зокрема, використання в процесі розрахунків елементів нечіткої логіки дозволить вийти за межі однорідної вибірки, елементи якої повинні функціонувати в одному зовнішньому середовищі. Крім того, близькість нечітко-множинного підходу до природної мови, дає можливість формалізувати якісні характеристики підприємства та оточуючого середовища, трансформуючи їх у мову кількісних оцінок, які можна звести в одну площину з кількісними ознаками. Ще однією перевагою, використання елементів нечіткої логіки при вирішенні такого роду задач є те, що в процесі аналізу всі проміжні результати, мають наглядну інтерпретацію. Це, в значній мірі, стосується таблиць ранжування. З них відразу видно, які слабкі сторони має той чи інший об'єкт аналізу.

Проте, існують і певні труднощі при адаптації елементів нечіткої логіки до аналізу інвестиційної привабливості. Так, під час проведення обчислень з використанням нечітко-множинного підходу результати розрахунків, значною мірою, залежать від правильної побудови нечіткої класифікації показників, що, часом, досить важко зробити за обмеженої і досить неоднорідної статистики, а також від виду функції належності.

Отже, інвестиційна привабливість відіграє вагомий роль в активізації інвестиційних процесів. В умовах обмеженості ресурсів і гострої конкуренції між підприємствами за одержання більш якісних і дешевих ресурсів, у т.ч. і фінансових, на перший план виходить питання про створення в інвесторів уявлення про підприємство, як привабливий об'єкт інвестування – формування інвестиційної привабливості.

Оцінка інвестиційної привабливості підприємства відкриває нові можливості диверсифікації для вітчизняних й іноземних інвесторів, підвищує гарантію вкладання коштів іноземних інвесторів в інвестиційні проекти. Підвищення конкурентоспроможного рівня нерентабельних підприємств буде сприяти модернізації економіки, підвищенню економічного рівня розвитку держави.

В сучасних умовах переважна більшість фінансових аналітиків для оцінки інвестиційної привабливості використовують експертно-рейтинговий підхід, який часто поєднують з економіко-математичними методами та елементами параметричного аналізу. Проте, ці методи не враховують якісну інформацію та неформалізовані зв'язки, які значною мірою впливають на перебіг економічних процесів. Поєднання експертно-рейтингового підходу з елементами нечіткої логіки дозволить вийти за межі однорідного середовища, описати та формалізувати якісні ознаки об'єкта інвестування

Література

1. Бандурін А.В. Діяльність корпорацій. – М.: Буквица, 1999. – 600 с.
2. Бланк І.А. Інвестиційний менеджмент. – К.: МП ІТЕМ Лтд, 1995. – 447 с.
3. Беляєв О.О., Бебело А.С. Політична економія. Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2001. – 328 с.

4. Гайдучкий А.П. Оцінка інвестиційної привабливості економіки // Економіка і прогнозування. – 2004. – С. 119–128.
5. Гайдучкий А. Методологічні аспекти інвестиційної привабливості економіки // Регіональна економіка – 2004 – № 4 – С. 81–86.
6. Інвестиційна привабливість міст та регіонів України // Страхова справа – 2006 – № 2(22) – С. 33–35.
7. Козаченко Г.В., Антіпов О.М. Управління інвестиціями на підприємстві. Навч. посібник, 2004. – 298 с.
8. Котляр З. Инвестиционная привлекательность регионов России // Деловой мир. – 1993. – 326 с.
9. Лесечко М.Д., Чемерис А.О., Чемерис О.М. “Інвестиційний клімат: теорія і практика. Монографія / За ред. А.О. Чемериса. – Львів: ЛФ УАДУ, 2001 – 160 с.
10. Макарий Н. Оцінка інвестиційної привабливості українських підприємств // Економіст. – 2001. – С. 52–60.
11. Мамуль Л.О. Нові методичні підходи до аналізу інвестиційної привабливості регіонів // Вісник економічної науки України. – 2005. – С. 83–89.
12. Носова О.В. Оцінка інвестиційної привабливості України: основні підходи // Економіка і прогнозування. – 2003. – С. 119–137.
13. Управління інвестиціями / За ред. В.В. Шеремет, В.М. Павлюченко. – 1998. – 416 с.
14. Рейтинг инвестиционной привлекательности регионов Украины // Эксперт. – № 49 (52) – 26 декабря 2005 р. – 1 января 2006 р. – С. 71–76.
15. Розробка інтегральної оцінки конкурентоспроможності підприємств // Інвестиції: практика та досвід. – № 7. – 2007. – С. 19–23.
16. Сергеев И.В., Веретенникова И.И., Яновський В.В. Организация и финансирование инвестиций. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 423 с.
17. Юр’єва О.Г. Теоретико-методологічні аспекти оцінки інвестиційного клімату // Стратегія економічного розвитку України. Наук. зб. – 2002. – С. 250–255.

УДК 330.14

О. Ю. КУЗЬМЕНКО, Д. С. МАЦЕХА
Хмельницький національний університет

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ КАПІТАЛ УКРАЇНИ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ЕКОНОМІКУ КРАЇНИ

У статті проведено аналіз інтелектуального капіталу в Україні, висвітлено проблеми його розвитку в нашій державі. Проведено порівняння витрат на наукові дослідження в розвинутих країнах і в нашій країні, та втрати від неефективної інтелектуальної політики. В сучасних умовах пріоритетним для економічного розвитку України повинно бути стимулювання науково-дослідної і винахідницької діяльності науковців, запобігання “відпливу мізків” за кордон.

The article analyzes the intellectual capital in Ukraine, the problems of its development in our country. A comparison of the costs of research in developed countries and in our country, and costs of intellectual ineffective policy is conducted. It is underlined that in contemporary conditions as a priority for Ukraine's economic development should be a stimulation of research and inventive activities of scientists, and prevention of ‘brain drain’ abroad.

Питання інтелектуального капіталу та інтелектуальної власності досить актуальне в розвитку сучасної економіки будь-якої держави. За сучасних умов та жорсткої конкуренції дуже важливим фактором в ефективній діяльності підприємства є його прибуток, який базується на основі додаткової вартості, значна частина якої отримується завдяки новим досягненням в науці і техніці, тому є досить важливим розгляд питання про стан інтелектуального капіталу в Україні.

Витоки теорії інтелектуального капіталу та власності знаходимо у працях як видатних економістів минулих століть, так і в працях сучасних економістів У. Петті, А. Сміта, Д. Мілля, К. Маркса, Е. Енгеля, Л. Вальраса, І. Фішера, Д. Белла, Г. Беккера, Л. Едвінссона, Т. Стюарта, Т. Шульца та інших. Зазначена проблема досліджується у працях вітчизняних авторів Г. Башнянина, П. Бережного, С. Козирського, С. Панчишина, М. Паладія, В.А. Чухна, С. Чугуєвця та ін.

Якщо говорити про сучасні відносини економічної власності то до числа найновіших об’єктів привласнення належать інтелектуальна власність (у формі патентів, ліцензій та ін.), і все більшою мірою інформація. Історичний аспект може знайти своє відображення при детальнішій конкретизації кожного з названих вище об’єктів привласнення. Інтелектуальна власність (скорочено “ІВ”, англ.intellectual property) — у найширшому розумінні означає закріплені законом права на результат інтелектуальної діяльності в промисловій, науковій, художній, виробничій та інших галузях [1].

Вперше термін “інтелектуальна власність” вжив у 1845 році Чарльз Вудбарі, суддя Округного суду штату Массачусетс [4]. В Європі вперше цей термін вжив Альфред Ніон у своєму трактаті “Droits civils des auteurs, artistes et inventeurs”, що був вперше опублікований у 1846 році.